

Natuurpuntreis Cyprus 2023

Touroperator: Inezia

Aantal deelnemers: 12

Periode : 9-16 april 2023

Lokale gids: Giorgios Spiridakis

Natuurpuntbegeleider en verslaggever: Guy Huylebroeck

Aantal vogelsoorten: 141, vaak kwalitatief (zeer) goede waarnemingen

Aantal vlindersoorten: 16 | dagelijks: Klein en Groot koolwitje, Distelvlinder, Oranje luzernevlinder

Aantal reptielen en amfibieën: 9

Aantal zoogdieren: 3 | Vos, Haas, Cypriotische Moeflon

Hoogtepunten: alle endemische vogelsoorten (Cyprustapuit, Cypruszwartkop, Cyprusdwergooruil) en ondersoorten (Gaai, Zwarte mees, Boomkruiper), Diederikkoekoek, Rosse woestijnleeuwerik, ballet Havikarend boven ons hoofd, kleurenpracht koppel Scharrelaar, Klein en Kleinst waterhoen, Porseleinhoen en Woudaapje goed gezien, Moeflon, vogelspin, endemische vlinders, mooie flora...

(Bijna) dagelijks: Torenvalk, Houtduif, Turkse tortel, Palmtortel, Zomertortel, Gierwaluw, Kuifleeuwerik, Boerenwaluw, Huiswaluw, Witte kwikstaart, Braamsluiper, Kleine zwartkop, Cetti's zanger, Koolmees, Roodkopklauwier, Ekster, Bonte kraai, Huismus, Putter, Groenling

Frequent (4 dagen op 6): Dodaars, Koereiger, Kleine zilverreiger, Zwarte ibis, Wilde eend, Bruine kiekendief, Aziatische steenpatrijs, Waterhoen, Steltkluut, Sporenkievit, Bosruiter, Geelpootmeeuw, Hop, IJsvogel, Gele kwikstaart, Paapje, Kleine karekiet, Graszanger, Kauw, Spaanse mus

Dipper: Cyprusdwergooruil vaak gehoord maar niet gezien. Veel minder orchideeën dan verwacht/gehoopt. Packed lunches: no, thank you.

Hop in Akrotiri

Maandag 10 april: Cap Greco, Paralimnimeer en Oroklini moerassen

Wie vroeg genoeg uit bed kon had al de gelegenheid om wat watervogels te kijken, want ons hotel ligt op een boogscheut van de zuidelijke schuilhut van de Oroklini moerassen. Witoogend, Krooneend, Flamingo, Dodaars en Steltkluut zijn de beloning.

Steltkluut weggejaagd door Meerkoet

Cap Greco is het meest zuidoostelijke puntje van Cyprus, een ideale plaats voor trekvogels uit Afrika om aan land te komen. Cap Greco heeft een hoog postkaartgehalte en dat maakt het wel leuk om er vogels te kijken, maar jammer genoeg loopt er wel wat volk rond. Dat neemt niet weg dat we al

Rüppells grasmus

direct twee van de drie Cyprusendemen kunnen scoren: Cyprustapuit en Cyprusgrasmus. Van de trekkertjes is een koppeltje Rüppells grasmus de grote uitschieter. Iedereen vergaapt zich aan onze eerste Hardeen, een soort mini-draakje. En sinds kort ook een endemische soort. Ook voor plantenliefhebbers is Cap Greco een klein paradijs, met minstens twee bremraapsoorten en onze eerste Italiaanse gladiolen.

Op het pad tussen een picknicksite en Konnos Beach was al een paar dagen een Rosse woestijnleeuwerik gezien, een soort uit Noord-Afrika en het Midden-Oosten en een zeer zeldzame dwaalgast voor Cyprus. Giorgios had hem vlak voor we toekwamen proberen vinden met een Nederlandse groep, zonder succes. Wij hadden meer geluk. Het wandelpad waar het beestje op zit

wordt druk gefrequentieerd waardoor de vogel vaak verstoord wordt. Toch blijft hij terugkomen naar het pad, misschien omdat hij er prima gecamoufleerd is. Wat iedereen de gelegenheid geeft om de vogel goed te zien en/of om foto's te maken.

Rosse woestijnleeuwerik

Giorgios in actie

Ook tijdens de picknick laten we geen tijd verloren gaan. Aziatische steenpatrijs en Maskerklauwier laten zich goed zien, en op een pas gemaaid stuk hooiland zitten verschillende tapuiten. Gewone, maar ook Oostelijke blonde. Ook een Roodkopklauwier werkt goed mee. Een soort die we bijna dagelijks te zien zullen krijgen, maar waar je nooit genoeg van krijgt. Zo mooi is ze.

British birdwatchers looking for a very rare Diederik Cuckoo at Paralimni Lake

Na de lunch gaat het richting Paralimnimeer. Niet zozeer voor het meer zelf - alles zit zeer ver - maar wel voor de Diederikkoekoek die er rondvliegt. Een soort van Sub-Sahara Afrika die wel eens verdwaalt op het Arabisch schiereiland. Van daar is het maar een klein stapje naar Cyprus, maar toch. Het was pas de tweede waarneming voor Cyprus, en de vijfde voor het West-

Paleaartisch gebied. Een hyper zeldzaamheid dus. De vogel was waargenomen op een zeer rare plaats: een wijk waar nieuwbouw afgewisseld wordt met percelen die nog niet bebouwd zijn. Het rare is dat die plots uitgegraven zijn, en blijkbaar later opgevuld zullen worden met afval vooraleer er op gebouwd wordt. Volgens een expert gebeurde dat vroeger bij ons ook zo. Eikes... In sommige van die percelen staan plasjes, waardoor ze een magneet zijn voor doortrekkende steltlopertjes: Klein waterhoen, Bosruiter, Witgatje,

Bosruiter

Poelsnip met op de achtergrond 2 Temmincks strandlopers

Poelruiter, Temmincks strandloper, Kempphaan, Watersnip en Kleine plevier. Andere plots zijn droger met nogal wat struikopslag. Dat is de ideale biotoop voor onze koekoek. Terwijl wij ons amuseren met de steltlopers gaat Giorgios op zoek naar de Diederikkoekoek. Helaas, tevergeefs.

Afsluiten doen we aan de noordelijke schuilhut van de Oroklini moerassen. Die is ook bij niet vogelaars populair, want je hebt er een goede kans om van tamelijk dichtbij Flamingo's te zien. Waardoor het wel wat krap wordt in de hut. Na verloop van tijd hielden de meeste niet-vogelaars het voor bekeken, waardoor we beter konden genieten van de invallende Zwarte ibissen, Kleine zilverreigers en Koereigers. En van de Flamingo's, uiteraard.

Flamingo

Dinsdag 11 april: zoutmeren rond Larnaka

Giorgios was vandaag vroeg opgestaan om de Diederikkoekoek nog eens te proberen. Twee maal 4,5 km en 35 minuten rijden, maar weer vergeefs. Vandaag wordt er veel wind voorspeld. Niet zo goed voor trekvogels, dus. Daarom wordt het programma wat aangepast. We zullen een aantal waterpartijen – vaak zoutmeren – rond de luchthaven van Larnaka verkennen. We beginnen bij zoetwater, bij het waterbekken van een waterzuiveringsstation. Vanuit een schuilhut die eigenlijk wat te klein is voor 14 vogelkijkers zien we Zomertaling en een koppeltje Casarca. Plus Dunbekmeeuwen. De struikjes buiten de hut afzoeken levert Wendel een wijfje Rüppells grasmus op. En Giorgios ziet héél in de verte een Zwarte frankolijn. Eén van de doelsoorten, dus we zetten direct de achtervolging in. De frankolijn vinden we niet terug, wel een Draaihals.

Op naar de zoutmeertjes. Flamingo's, een Dwergstern en wat steltlopertjes, en opnieuw Zwarte frankolijn. Twee zelfs. Eén ervan loopt in en uit de vegetatie rond het zoutmeer en wordt door iedereen goed gezien.

De wind wakkert aan, waardoor we bescherming zoeken in het Tekke Park, vlak naast het groot zoutmeer aan de luchthaven. Dat levert een Wielewaal op, maar voor de rest zijn het toch vooral de planten die interessant zijn. De vele bloeiende mimosa's en de Knikkende klaverzuring zijn jammer genoeg exoten, wat ze minder spannend maakt. Maar de Reuzenvinkel en het Midderraan lijnzaad zijn wel degelijk Cypriotisch. We sluiten af in het binnenland, wat meer de heuvels in, in een extensief bewerkt agrarisch gebied met Vos, Hop, Griel en Ortolaan.

Oranje luzernevlinder

Midderraan lijnzaad

Tenminste... we dachten af te sluiten. Tot Giorgio een berichtje binnenkreeg. De Diederikkoekoek is teruggezien. Wel op een andere plaats... de schuilhut vlak naast ons hotel! Wij uiteraard zo vlug mogelijk naar daar. Waar de vogel heel even op een draad zit, alvorens weg te vliegen. Een deel van de groep heeft het geluk om hem te zien, jammer genoeg niet iedereen. Als troostprijs zit wat verderop een Maskerklauwier...

Woensdag 12 april: Akrotiri

Een paar moedigen pikken nog eens de Diederikkoekoek mee voor het ontbijt. Vandaag verhuizen we, van Oroklini naar Paphos.

Sporenkievit

Onderweg ligt er een schiereiland met een zeer mooi moerasgebied: Akrotiri. Veel Kleine zilverreigers, Zwarte ibissen en Kemphanen. Roerdomp, Ralreiger, Purperreiger, Grote karekiet en Waterral behoren tot het betere werk dat je in zo'n gebied mag verwachten. Maar de toppers van deze morgen zijn toch een Roodkeelpieper, een Citroenkwikstaart en een Zwarte frankolijn die zich mooi aan iedereen laten zien.

Wantsenorchis

Achter het moerasgebied liggen duinen, en wat verderop een RAF luchtmachtbasis: het zuidelijk deel van Akrotiri is nog officieel Brits. De duinen zijn vooral botanisch interessant met Wantsenorchis, Oostelijke tongorchis en Bochtig lamsoor als uitschieters. De lunch wordt opgevrolijkt door een stelletje Groene bijeneters.

Een vijvertje op het domein van het klooster van Sint-Nicolaas van de Katten (echt waar) is goed voor twee mannetjes Wielewaal, een voor Cyprus zeer zeldzame Brilduiker en een Slechtvalk. We krijgen er ook een Klein-Aziatische boomkikker goed in beeld. Als afsluiter rijden we langzaam langs de Lady's Mile. De naam intrigueert mij, want links van de Lady's Mile liggen alleen wat ondiepe plasjes met zoutminnende vegetatie – goed voor ons want daarrond trippelen Strandpleviertjes en Groenpootruiters, maar veel vrouwelijks is daar niet aan. De verklaring van de naam ligt echter langs de rechterkant van de weg: een

zandstrand... In tegenstelling tot wat je zou kunnen denken verwijst "Lady's Mile" niet naar de vele zonnebadende dames, maar naar de vroegere Britse gouverneur, die hier graag kwam paardrijden op zijn merrie "Lady". Het strand is trouwens 5 km lang en dat is een pakje meer dan een mijl, maar dit terzijde.

De Lady's Mile eindigt op een ondiepe plas vlak naast de haven van Limassol, en dat was als wij er waren een magische plaats. Het avondzonnetje stond achter ons en het licht was prachtig. Voor ons een festijn aan steltlopertjes: vooral heel veel Kleine strandlopers, maar ook enkele Zwarte ruiters, Poelruiters, Bosruiters, Kleine en Strandpleviertjes, Bonte, Breedbek- en Krombekstrandloper, Steltkluut, een paar Flamingo's... Het is maar dat we nog een eindje moesten rijden tot in Paphos, want anders waren we daar gebleven tot het donker werd...

Kleine strandloper

Kleine strandloper

Donderdag 13 april: Paphos

's Morgens is het met een bezoek aan de archeologische site van Nea Paphos tijd voor wat cultuur.

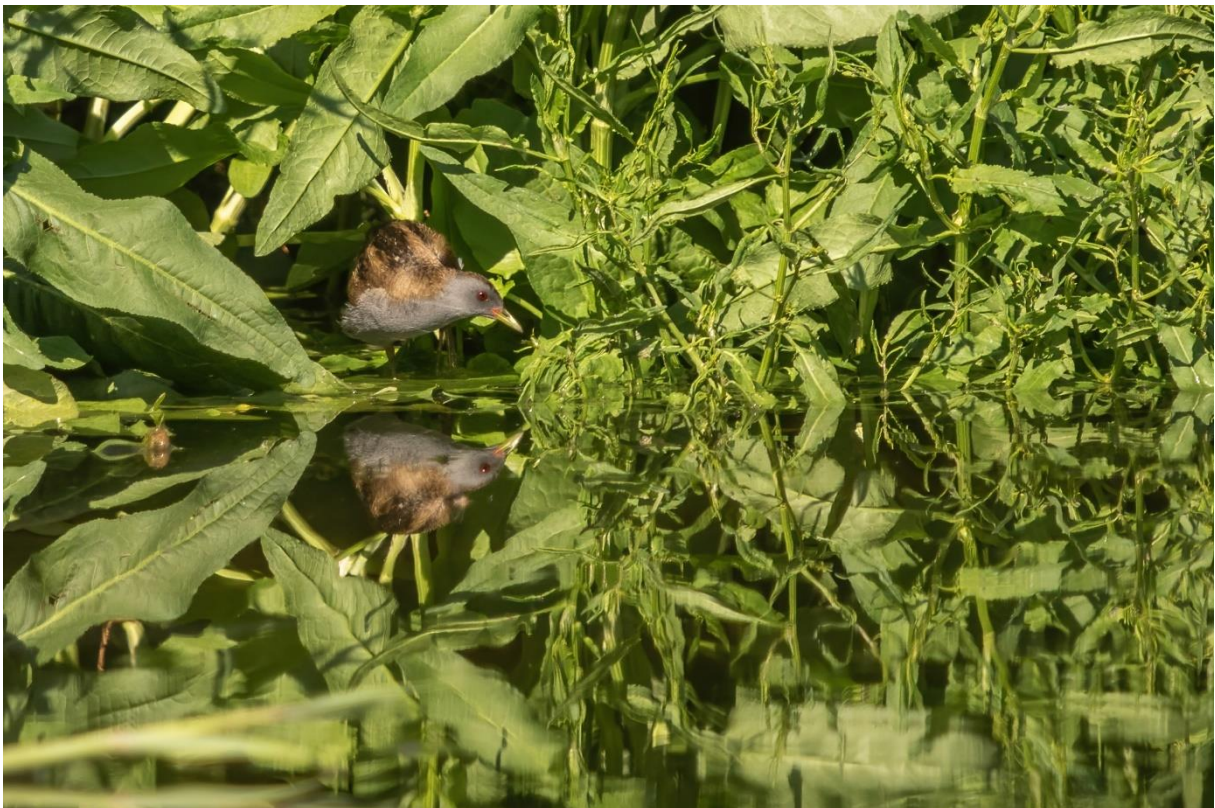

Hardoen

Hoewel, de site ligt aan de kust en de meeste bezienswaardigheden zijn buiten. Het is dus perfect mogelijk om naar doortrekkers te speuren tussen de Korintische zuilen door. Veel bijzonders levert dat niet op, maar de plaats zit wel vol Hardoens en ook een Gestreepte skink laat zich zien.

Voor de picknick trekken we de heuvels boven Paphos in, waar een Grauwe gors en Arendbuizerd ons gezelschap houden. Verder trekkend halen we er ook een Duinpieper en een

Boompieper uit, en aan het Asprokremmosreservoir (hardop uitspreken zonder oefenen!) schrijven we de eerste Alpengierzwaluwen van de reis op. Een klad meeuwen zorgt voor enige verwarring, maar blijken ordinare straatmeeuwen te zijn. Geelpoten dus. We keren terug via Agia Varvara, waar drie irrigatiereservoirs langs de Ezousa een klein goudmijntje zijn met Klein waterhoen, Porseleinhoen, Woudaapje, Ralreiger en Witwangstern. Heftig!

Klein waterhoen

Vrijdag 14 april: Troödos

Vandaag trekken we de bergen en de bossen in, op zoek naar onze derde endemische vogelsoort (Cyprusdwergooruil) en de drie endemische ondersoorten die het eiland rijk is: Boomkruiper, Gaai en Zwarte mees. Onderweg zien we Visarend, Gaai en Kuifkoekoek. De eerste endemische ondersoort is dus binnen. We tikken ook ons eerste Cyprus bloemenblauwtje van de reis, nog een endeem. Hoewel Paphos een uitvalsbasis is voor zowel Troödos als Akamas (dat morgen op het programma staat), loopt het toch al tegen de middag aan als we in de Cedervallei aankomen. Cyprusceder is sinds kort afgesplitst van de Libanonceder: nog een endeem erbij. Een verkenning van een stukje (gelukkig zeer kalme) asfaltweg door het cederbos levert al vlug Boomkruiper en Zwarte mees op, naast een zingende Winterkoning (een regionale endeem) en zowaar onze eerste Vinken. We krijgen ook Cyprusdwergooruil te horen, maar twee pogingen van Giorgios om de vogel(s) te lokaliseren falen. You can't have it all... Rond de lunchplek fladdert er een Oranjetipje rond, en bekijken we de speciale Griekse aardbeiboom.

Zwarte mees *cypriones* op Cyprusceder

Boomkruiper *dorotheae*

Vlak na de lunch zetten we ons onverwacht opzij van de weg: Giorgio heeft vanuit de auto een vrouwtje Cypriotische Moeflon gespot, de voorouder van het gedomesticeerd schaap. Er zijn naar schatting maar een kleine 2.000 exemplaren van deze endemische ondersoort meer over. Het dier laat onze interesse niet aan haar hart komen en kauwt rustig voort.

Vale gierzwaluw

Cypriotische moeflon

Na een koffiestop aan het Kykkosklooster blijven we stijgen, maar wordt het weer ook slechter. Onderweg pikken we nog twee Moeflonmoeders met hun jong mee, en vangen we een glimp op van de gevarieerde flora. Vooral de prachtige *Vicia lunata* (wat je zou kunnen vertalen als Maanwikke) en de speciale Sterrenklaver vallen op. In Troödos (met 1.800m het hoogste punt waar je op Cyprus met

de auto geraakt) ligt er nog sneeuw, en zitten we in de mist. Een korte wandeling levert toch nog Vale gierzwaluw, Kruisbek (een regionale endemische ondersoort) en Cyprustapuit op.

Vicia lunata

Sterrenklaver

Cyprustapuit op Cyprusceder

Troödos in de mist

Zaterdag 15 april: Akamas

De laatste volledige dag brengt ons naar het noordwestelijk schiereiland Akamas. Onderweg stoppen we nog even langs de kust bij Paphos in de hoop doortrekkers te zien, maar dat blijkt ijdele hoop te zijn. We zien wel de mediterrane ondersoort *desmarestii* van Kuifaalscholver. Die is een pak bleker dan "de onze", wat hier en daar voor enige verwarring zorgt. Een koppeltje Kleine zwartkop gaat wel zeer gewillig op de foto, en Kristin ontdekt dat er hier en daar vogelspinnen onder de keien

Kleine zwartkop

Schreibers franjeteen

verstopt zitten. Vraag mij niet welke soort – dat is specialistenwerk – maar er zijn er twee op Cyprus. Ook Schreibers franjeteen zit mooi te poseren. Dat is geen spin, maar een hagedis by the way.

Vogelspin of tarantula

Cypriotisch bloemenblauwtje

Het Kathikas Nature Trail biedt mooie zichten en leuke bloemen en veel Cypriotische bloemenblauwtjes, maar geen speciale vogels. Tot Frank een Slechtvalk vanuit de rotsen peutert, en Giorgio een Oostelijke valse spotvogel tevoorschijn tovert. Op die plek groeit ook de waanzinnig mooie Asperge-erwt (die zoals zijn naam suggereert eetbaar is), en de speciale *Phlomis lunariifolia* (te vertalen als Maanbladig brandkruid).

Asperge-erwt

De lunch was niet packed, maar in een lokaal Cypriotisch restaurantje. Voor de tweede keer, maar het had wat de meesten betreft meer mogen zijn. Nadat de koffie gezakt is en het heetst van de dag voorbij is zetten we onze tocht verder naar Androlykou, het scharrelarendorp. Ze hangen daar nestkasten op voor de Scharrelaars, met succes trouwens. Giorgio begint intussen behoorlijk

nervus te worden want we hadden nog altijd geen Havikarend gezien, toch één van de doelsoorten. Eén van de deelnemers dreigde zelfs met een refund claim als we die niet zagen – lachend weliswaar. Over Cyprusdwergooruil zwijgen we zedig, die hadden we immers al gehoord maar niet gezien. Alleen fotografen kniezen daar over. In Androlykou is alles rustig. We houden ons wat bezig met de prachtige bloemenvelden, Giorgio probeert Scharrelaar te forceren, en dan begint het. Een Steenuiltje op een elektriciteitsdraad, en wat later op de zijkant van een schuurtje. Altijd leuk. Maar dat wordt vlug opzij geschoven als Adelheid ons attent maakt op een koppeltje rovers boven onze hoofden: Havikarend! Ze sparen geen moeite en geven een prachtig luchtballiet weg. Kicken! Een beetje later spotten we een verre Scharrelaar. Tik maar niet voldaan.

Havikarend

Steenuil

Verder dan maar, tot aan een boerderijtje waar een Ortolaan onze aandacht wegkaapt. De Ortolaan wordt prompt opzij geschoven voor een Balkanbergfluitier. Auto 1 spurt weg waardoor hij de Withalsvliegenvanger langs de kant van de weg niet opmerkt. Gelukkig hebben we walkietalkies waardoor iedereen de vogel goed te zien krijgt. Onze voorlaatste stop is een poging om toch nog Cyprusdwergooruil visueel te scoren. We hadden hem wel gehoord in het scharrelarendorp, maar te ver weg om er achteraan te gaan. Ook hier geen geluk, en ook niet op onze allerlaatste stop. Maar die geeft ons wel Draaihals, en Oosterse tongorchis, en het endemische Cyprus zandoogje, en de even endemische Troödashagedis. Tijd om terug te keren, moe maar voldaan zoals dat heet. Op de terugweg zien we het Steenuiltje opnieuw, in een uitsparing onder de dakgoot van het stalletje deze keer. Maar de natuur had nog een apotheose voor ons in petto: een koppeltje Scharrelaar dat mooi poseert voor de hele groep. Voor velen één van de vele hoogtepunten van deze reis.

Balkanbergfluitier

Withalsvliegenvanger

Oosterse tongorchis

Scharrelaar

Zondag 16 april: Agia Varvara en terug naar huis

Aan alles komt een eind. Ook aan deze reis. 140 soorten, we zijn content. Onze vlucht gaat pas op de middag, dus we hebben nog even tijd om te vogelen voordat we boarden. Agia Varvara was voor iedereen supergoed meegevallen en ligt vlakbij de luchthaven, dus we besluiten om onze laatste uurtjes daar door te brengen. Geen Woudaapje of Porseleinhoen deze keer, maar wel Klein waterhoen. Dat ons door een arrogante Engelsman (of is dat een pleonasme?) aangeduid werd met de vraag om achter zijn auto te blijven. We halen er ook nog een Grote karekiet uit, maar dat was het. Dachten we. Tot er nog een Purperreiger waanzinnig dicht komt overvliegen. Om ons uit te wuiven. Niet slecht, uitgewuifd worden door een Purperreiger...

Purperreiger

Postscript: 141 soorten

Back home. Foto's bekijken en bewerken. Nitty gritty en saai. Maar het moet. Groot is mijn verrassing als er tussen de foto's van de allerlaatste dag, aan de poeltjes van Agia Varvara, een... Kleinst waterhoen tevoorschijn duikt. Ik had het op dat moment niet beseft - als je aan het fotograferen bent is het beeld een stuk minder duidelijk dan door een verrekijker - maar hier is het: een duidelijk Kleinst waterhoen. Geen rood aan de snavelbasis, en een gevlekte bovenzijde. Geen twijfel mogelijk. 141 soorten!

Kleinst waterhoen